

S E N T I N Ţ Ă
ÎN NUMELE LEGII

24 decembrie 2021
Chişinău

mun.

Judecătoria Chişinău, sediul Centru
Instanţa compusă din:
Preşedintele şedinţei, judecătorul – Potînga Iurie
Grefier – Vişcu Alina, Cebotari Cristina, Muşuc Elena, Ciobanu Olesea, Delendrea Maria, Berezovschi (Lucinschi) Cristina, Cîrlan Ecaterina, Chiosa Marina
cu participarea:
Acuzatorului de stat, procurorului – Frunze Ina, Băieşu Andrei, ***** Vsevolod, Obadă Dumitru, Munteanu Ion, Căuş Ala, Bocşanean Mariana
Apărătorului, avocatului – Raţoi Oleg, Lebedinschii Lilian, Popa Marin, Trifan Gheorghe, Ganea Valentin, Radu Sergiu

a judecat în şedinţă de judecată publică cauza penală de învinuire ai –
*****, d.n. *****, cetăţeană a Republicii
Moldova, domiciliată or. *****, str. ***** a***** studii
superioare incomplete, fără antecedente penale,
în comiterea infracţiunii prevăzute de art. 43 alin. (3), 327 alin. (2) lit. c) din Codul penal,
şi
*****, d.n. *****, cetăţeană a Republicii Moldova,
domiciliată mun. Chişinău, str. T. ***** studii medii, fără
antecedente penale,
în comiterea infracţiunii prevăzute de art. 43 alin. (3), 327 alin. (2) lit. c) din Codul penal, - şi -

a c o n s t a t a t :

***** activând în baza ordinului Ministerului Educaţiei şi Tineretului nr. 282-p din 24 august 2007 în calitate de director al Colegiului Tehnologic din municipiul Chişinău situat pe str. Bogdan Voievod 8/1, fiind persoană publică, care dirijează şi controlează folosirea fondurilor fixe şi circulante ale instituţiei de învăţământ, emite ordine şi dispoziţii obligatorii pentru executare de către personalul şi elevii instituţiei de învăţământ respective, care este responsabilă de activitatea instituţiei de învăţământ, de dezvoltarea economică şi soci*****a acesteia, a organizat şi a participat la comiterea abuzului de serviciu din interes material, în următoarele circumstanţe.

Începând cu luna septembrie 2007 şi până în luna septembrie 2009, contrar Nomenclatorului lucrărilor şi serviciilor contra plată, prestate de instituţiile subordonate Ministerului Educaţiei, aprobat prin hotărârea de Guvern nr. 196 din 22 februarie 2007, care prevede că plata în atelierele instituţiei medii specializate nu se percepe, acţionând prin înţelegere prealabilă cu magaziniera instituţiei de învăţământ *****, folosindu-şi situaţia de serviciu şi conştientizând caracterul ilegal al acţiunilor sale, sub pretextul petrecerii practicii de producţie a elevilor, impunând printr-o dispoziţie verb*****maiştri de ateliere să colecteze mijloace băneşti, organizând prin intermediul cet. ***** colectarea lunară de la aceştia a mijloacelor băneşti în proporţii deosebit de mari, pe care împreună cu ultima le-au însuşit şi utilizat în scopuri personale.

Colectarea mijloacelor băneşti era însoţită de întocmirea form*****a unor borderouri, contrasemnate de elevi şi profesori, care însă nu corespundeau cerinţelor art. 19 din Legea contabilităţii nr. 113-XVI din 27 aprilie 2007 şi pct. 14 al Instrucţiunii cu privire la evidenţa contabilă în instituţiile publice aprobate de

către Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova prin ordinul nr. 85 din 9 octombrie 1996 și nu au fost reflectate în evidența contabilă a instituției de învățământ.

Conform raportului de constatare tehnico-științifică nr. 405 din 25 octombrie 2013, în perioada și prin metoda nominalizate au fost acumulate ilegal mijloace bănești de la elevi în sumă tot*****de 229.999,32 de lei, inclusiv în anul 2007 –81.172,22 de lei, în anul 2008 –79.924,60 de lei și în anul 2009 –68.902,50 de lei, fiind cauzat prejudiciu material atât elevilor cât și Colegiului Tehnologic din municipiul Chișinău.

***** activând în baza ordinului nr.8-c din 03 martie 2000 în calitate de magazinieră în cadrul Colegiului Tehnologic din municipiul Chișinău, str. Bogdan Voievod 8/1, fiind persoană publică, a contribuit în calitate de autor la comiterea abuzului de serviciu din interes material, în următoarele circumstanțe.

Începând cu luna septembrie 2007 și până în luna septembrie 2009, contrar Nomenclatorului lucrărilor și serviciilor contra plată, prestate de instituțiile subordonate Ministerului Educației, aprobat prin hotărârea de Guvern nr. 196 din 22 februarie 2007, care prevede că plata în atelierele instituției medii specializate nu se percepe, acționând prin înțelegere prealabilă cu directoarea instituției de învățământ *****Liudmila, folosindu-și situația de serviciu și conștientizând caracterul ilegal al acțiunilor sale, sub pretextul petrecerii practicii de producție, a colectat lunar de la elevi mijloace bănești în proporții deosebit de mari, pe care împreună cu ultima le-au însușit și utilizat în scopuri personale.

Colectarea mijloacelor bănești era însoțită de întocmirea form*****a unor borderouri de plată, contrasemnate de elevi și profesori, care însă nu corespundeau cerințelor art. 19 din Legea contabilității nr. 113-XVI din 27 aprilie 2007 și pct. 14 al Instrucțiunii cu privire la evidența contabilă în instituțiile publice aprobate de către Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova prin ordinul nr. 85 din 9 octombrie 1996 și nu au fost reflectate în evidența contabilă a instituției de învățământ.

Conform raportului de constatare tehnico-științifică nr. 405 din 25 octombrie 2013, în perioada și prin metoda nominalizate au fost acumulate ilegal mijloace bănești de la elevi în sumă tot*****de 229.999,32 de lei, inclusiv în anul 2007 –81.172,22 de lei, în anul 2008 –79.924,60 de lei și în anul 2009 –68.902,50 de lei, fiind cauzat prejudiciu material atât elevilor cât și Colegiului Tehnologic din municipiul Chișinău.

Inculpata ***** fiind audiată în ședința de judecată a declarat instanței de judecată că nu recunoaște învinuirea adusă, nici cea inițială, nici concretizată de acuzatorul de stat pe parcursul examinării cauzei. A menționat că din anul 2007 a activat în funcția de director al Colegiului Tehnologic din Chișinău. În instituția dată activa 1 director și 4 vice-directori, șefii direcției și șefii de secție în total fiind 11 persoane. Dnul Gheondu era vice-director, și era răspunzător de orele de instruire practică, de grupele formate pentru practică, de maiștri, de utilaj, de laboratoarele de practică, tot ce ține de practică era sub răspunderea acestuia. Totodată, a specificat că înainte de a se emite orice ordin în instituție, era pus în discuție în cadrul consiliului administrativ și se vota de către acesta, după care urma procedura de aducere la cunoștință consiliului profesoral și elevilor.

A afirmat că în anii 2007, 2008, 2009, când a auzit despre colectarea sumelor de bani pentru practică, aceștia se colectau de la elevi în baza dispoziția Ministerului Educației pentru toate instituțiile de învățământ, era o formulă dată de Minister. Procedura de colectare a sumelor de bani era îndeplinită prin casierie și contabilitate. În anul 2009 când a fost emisă dispoziția privind anularea colectării banilor pentru practică și din momentul primirii actului administrativ au încetat colectările sumelor bănești pentru practică și nici nu a fost un ordin după în acest sens. La fel, nu au existat plângeri de la elevi și profesori precum s-ar colecta bani pentru practică. Au avut diferite controale planificare din partea ministerelor de resort și alte instituții de drept, care au verificat toate ordinele și dispozițiile emise personal și de către Minister, precum și cartea de ordine, și nu a avut nici o plângere sau observație referitor la faptul că ceva nu ar fi fost ilegal.

A precizat că nu a emis nici un ordin privind colectarea sumelor de bani de la elevi, după emiterea dispoziției Guvernului de anulare a ordinului privind colectarea banilor pentru practică. A comunicat că în anul 2013 urma să aibă loc concursul privind alegerile unui nou director în cadrul Colegiului, și respectiv în acea perioadă s-au început presiuni asupra sa pentru a nu își înainta candidatura pentru postul respectiv.

La întrebările adresate a explicat că nu a dat la nimeni indicații (în mod verbal) pentru a colecta sume bănești de la elevi. Nu a primit nici o sumă de bani de la *****, precum și este absurd faptul ca directoarea să dea indicații servitoarei să aduna bani. În timpul activității sale de director, starea materi****nu s-a schimbat, activa în 6 locuri, pentru a aduna așa sume, mereu a fost cinstită. În acea perioadă nu a procurat nici un automobil, casă, sau alte careva bunuri. A afirmat că dnul *****Valdimir, care a dorit să fie director, pentru a scăpa de ea a depus cerere și pe numele ei a fost deschis dosar penal. Au fost efectuate verificări și nu s-a găsit nimic ca să deschidă dosar penal, însă după câteva săptămâni au găsit probe, martori etc. Pentru sumele încasate de la elevi din anii 2007-2009 se eliberau bonuri tuturor elevilor, elevii din familii social vulnerabile care scriau cerere erau scutiți de achitarea taxei pentru practică, în privința acesta se întocmea și un proces-verbal. A indicat că în anii 2007-2009 se colectau bani de la elevi în baza demersului înaintat de către fostul director *****, deoarece nu ajungea resurse financiare pentru materiale folosite la practică sau pentru reparația tehnicii, după care colectările au încetat în momentul în care Guvernul a anulat acel ordin. Bani au fost adunați la necesitate pentru furnitură care se folosea la vestimentația elevilor personală. Dna A.*****era servitoare în încăperea unde elevi petreceau practica. Nemijlocit de colectarea banilor se ocupa dna Larisa care era șefa laboratorului, în baza demersului fostului director *****. Careva plângeri, adresări din partea elevilor, profesorilor, părinților, nu au existat, iar despre colectarea banilor nu a cunoscut până nu a fost intentat dosarul penal. Nu este așa ordin 10c și nici nu a fost emis de către ea. În anii 2008-2009 bani colectați erau folosiți pentru ață, ace, reparația tehnicii care se defecta etc. În 2007-2012 *****Valentina a falsificat ordinul, a fost contactată din ambasada și au întrebat dacă lucrează cineva cu așa nume *****Valentina, la care ea a comunicat că este studentă, ambasadorul i-a zis că ultima a venit cu acte false de la colegiu, indicând că este profesoară de practică și a cerut viza pentru a pleca la serviciu în Lituania. Dna L.*****vazînd ca a avut careva divergențe cu aceasta a instigat-o împotriva sa.

Nu cunoaște ce taxe erau stabilite pentru practică, nu erau fixe, precum și nu ea răspunde de practică, acestea erau atribuțiile vicedirectorului. Pe dna *****niciodată nu a certat-o, după cum a declarat martorul. Nu poate să cunoască despre faptul că au fost aduse prejudicii, dacă nimeni nu s-a adresat la ea cu asemenea plângeri. Niciodată nu a depășit atribuțiile de serviciu, era transparentă cu elevii, părinții și profesorii. Se consideră nevinovată și a solciitat achitarea sa.

Fiind audiată în ședința de judecată inculpată ***** Toma a declarat că nu recunoaște învinuirea adusă, nici cea inițială, nici ulterior concretizată de acuzatorul de stat, indicând că activează în cadrul Colegiului Tehnologic Ddn Chișinău, inițial fiind depozinieră (magazinieră), după care casieră pe jumătate de salariu, ulterior deridicătoare și până în prezent activează pe jumătate de unitate/salariu. Referitor la învinuirele aduse a menționat că dna L.*****era șefa secției în cadrul Colegiului, care și colecta sume de bani de la elevi pentru practică. Dna L.*****îi dădea indicații să aducă banii deja colectați prin semnătură. Însăși procedura de colectare nu o cunoaște, dar din auzite poate comunica că banii se colectau pentru manechine, utilaje, ace, ață, detalii pentru mașini, pentru desfășurarea practicii și materiale pentru demonstrația de modele, drept urmare a necesităților apărute din cauza insuficienței resurselor materiale. În perioada când activa în funcția de casieră banii îi transmitea în casa Colegiului prin cecuri, dna ***** (contabil) a confirmat că banii mergeau în casa Colegiului în acea perioadă. De la dna *****nu a primit indicații pentru a colecta bani pentru practică, aceste indicații fiind din partea dnei L.*****, care și o amenința ca va fi concediată și o va lipsi de un loc de muncă în pragul pensiei, dacă nu va îndeplini indicațiile ei. A fost o parte vătămată, a fost impusă să dea declarații false, din aceste motive prima anchetatoare ***** venea la spital și o insulta/amenința că dacă nu da declarații va fi din martor bănuită și chiar inculpată.

La întrebările adresate a explicat că dna *****o trimitea să colecteze sumele de bani fiind un fel de curier, care ulterior i-au fost aduse ei. Cunoaște semnătura dnei *****, în toate înscrisurile se regăsește, banii nu au fost luați în scopuri personale. În perioada anilor 2007-2009 starea materi****nu s-a îmbogățit. Nu a fost preîntimpanată de nimeni că există un ordin de colectare a banilor, dna *****verifica, semna că a primit banii. Totodată, aceasta nu discuta cu ea despre cum urmează să fie utilizați acești bani. A rugat să fie îndreptărită, deoarece nu a luat nici un ban și nu recunoaște învinuirea adusă.

Cu toate că inculpatele nu au recunoscut vina în faptele incriminate, vinovăția acestora se dovedește deplin prin totalitatea probelor cercetate în ședința de judecată, și anume:

Partea vătămată ***** fiind audiată în ședința de judecată a declarat că pe inculpatele *****și ***** le cunoaște, dat fiind faptul că în acea perioadă și-a făcut studiile la Colegiul Tehnologic din municipiul Chișinău, în careva relații cu acestea nu se află.

Referitor la cauza pen*****dată comunicat că, în perioada anilor 2007-2009, când își efectua studiile la Colegiul Tehnologic din Chișinău, specialitatea modelare tehnologiilor din piele și înlocuitor, petrecea practica în atelierul colegiului, unde au fost anunțați de d-na *****Lilia, care era și șeful atelierului despre colectarea unor sume de bani pentru petrecerea practicii în atelierul instituției. Se solicita o sumă în mărime de 92-100 lei/persoană. Erau obligați să achite sumele de bani date, argumentându-se că este necesară acoperirea cheltuielilor de energie electrică și pentru procurarea materialelor. De fapt, în realitate toate materialele erau procurate din sursele financiare proprii.

A afirmat că suma de bani a achitat-o d-nei *****Lilia, fapt pentru ce s-a semnat într-un borderou, însă un careva bon de plată nu i-a fost eliberat. În cazul în care nu se achita sima dată de bani, erau amenințați că vor avea restanțe și nu vor reuși să finalizeze studiile și multe altele.

În rest, și-a susținut declarațiile date la faza urmăririi penale. Erau zvonuri precum că sumele de banii colectați de la practică nu erau folosiți în bugetul colegiului. În anul III de studii a avut careva intervenții chirurgicale și a avut nevoie de timp liber pentru a merge la proceduri, iată de atunci au început conflictele cu directoarea *****Liudmila. Conflictele s-au intensificat și în anul IV când a stat la cămin, fiind repartizată într-o cameră unde era frig, motiv din care s-a îmbolnăvit și a ajuns la director pentru a-i solicita înlăturarea neajunsurilor referitoare la încălzire. În legătură cu cerințele pe care le-a înaintat față de administrația privind condițiile din cămin, s-a adresat la mai multe instituții media printre care Jurnal TV, Curaj Tv, apoi s-a adresat la Ministerul Educației unde a comunicat despre problemele inclusiv cu borderoul prin care s-a consemnat sumele de bani care se colectau. De către directoare a fost chemat de urgență și tatăl său, pe care l-a amenințat în prezența unui martor. Amenințările se refereau la încasarea de la ei a sumei de 30.000 de lei și la faptul că o să fie acționați în instanța de judecată pentru denigrarea imaginii colegiului.

La întrebările adresate a explicat că sumele de bani se colectau o dată în an când se desfășura practica. A indicat că pentru ea în acea perioadă suma de bani colectată era considerabilă, întrucât se afla la studii, iar părinții sunt de la țară și nu aveau suficiente mijloace financiare, astfel ca unică sursă era doar bursa. Mai mult ca atât, era mai grav că erau amenințați. La fel, în grupă erau și persoane care o ducea și mai rău. Nu a înțeles din ce cauză trebuia să dea sume de bani, nu era plăcut să dea bani și să fie amenințați că nu vor termina studiile, apoi nu era plăcut să fie mințiți că banii colectați nu erau investiți în cele pentru care se invocă colectarea acestora. Au auzit de la alți studenți și profesori că banii erau dați lui ***** , apoi aceștia erau transmiși directorului *****Liudmila. Cunoaște exact că sumele de bani nu erau trecute prin contabilitate. În perioada studiilor a petrecut cinci practici de instruire. Profesoara *****Lilia strângea sumele de bani de la ea și întocmea un borderou. Nu a văzut dacă *****Lilia transmitea sumele de bani lui ***** . Nu cunoaște ce funcție exact deținea ***** în colegiu, însă, cunoaște că activa în această instituție. Borderourile de la grupa sa le aveau și ei, și au făcut copii de pe ele. Fișierele audio le-a făcut personal cu telefonul mobil. Nu își amintește dacă în materialul audio era înregistrat ceva referitor la colectarea sumelor de bani. În grupă erau peste 20 studenții, numărul exact nu îl ține minte. Nu cunoaște câte grupe de studenți era în acea perioadă când și-a făcut studiile la Colegiu. Personal nu o cunoaște pe dna *****Larisa, însă a auzit de ea, aceasta activa în Colegiu, la grupa lor ultima nu a fost vreodată să solicite încasarea sumelor de bani. La fel, nici ***** nu a venit cu aceeași solicitare. Personal a transmis careva sume de bani directoarei *****Liudmila. Nu poate spune și nu își amintește cine exact a spus că banii erau transmiși directoarei *****Liudmila. În total pentru practica în anii de studii a achitat peste patru mii de lei. Banii i-a transmis dnei *****Liudmila. Suma de 1.000 de lei achitată pentru lucrarea de diplomă a fost pentru ață, ac, piele, și alte accesorii pentru geantă. Toate celelalte mostrele au rămas în colegiu. Însă geanta și încălțăminte au rămas la ei.

Fiind audiat în ședința de judecată reprezentatul parii vătămate Colegiului Tehnologic din Chișinău ***** Nicolae a declarat că pe inculpatele *****și ***** le cunoaște ca director și angajat al

Colegiului. A indicat că la data de 18.02.2011 pe numele directorului Colegiului din Chișinău, *****a parvenit o sesizare din partea unor angajații ai Colegiului, care s-au plâns pe următoarele fapte, în baza dispozițiilor verbale ale fostului director *****erau colectați bani de la elevii colegiului pentru petrecerea practicii în atelierele instituției, ulterior zicînd că a fost emis un ordin nr 10 K din 10.09.2009, ordin semnat de către director *****Ludmila, ce prevede anumite cheltuieli suportate în cadrul instruirii practicii. Solicitarea petiționaților a fost de a lua anumite măsuri din partea administrației ca astfel de măsuri să nu mai fie, deoarece în așa mod se încalcă legea și anume drepturile copiilor, iar din spusele acestora sunt stresați și umiliți. De asemenea au solicitat să nu fie diminuată imaginea instituției în fața societății, iar întreaga activitate a instituției să fie în albia legală. Directorul a luat act de cunoștința celor sesizate supra și a sesizat Ministerul Educației, însă nu a primit un careva răspuns. Poziția administrației Colegiului este că prin aceste acțiuni au fost cauzate prejudicii imaginii instituției, la acea perioadă au apărut interviuri, spoturi video pe internet, la Jurnal TV, în rezultat a suferit imaginea, elevii instituției .

Însuși din internet au apărut spoturi publicitare cu privire la ilegalităților care se produc la Colegiul Tehnologic, condițiile din camin care erau la moment, și în colectiv se discuta necorectitudinea încasării unor astfel de plăți, despre majorarea sau diminuarea numărului de elevi nu cunoaște care este situația. În cadrul corpului profesoral a fost această nemulțumire și refuz de a încasa sume de bani. În prezența sa careva cerințe verbale privind colectarea sumelor de bani nu a fost.

Fiind audiat în cadrul ședinței de judecată martorul *****Alexandru a declarat că pe inculpate le cunoaște, dna *****a activat în perioada 2007-2013 în calitate de director, iar dna A.*****la fel activa în cadrul Colegiului, partea vătămată *****fiind o fostă elevă a Colegiului. A afirmat că susține declarațiile date în cadrul urmăririi penale, indicînd că pînă la data de 24.12.2010 a activat în calitate de profesor la Colegiul Tehnologic Chișinău. La data de 23.12.2010 a participat la concursul organizat de Ministerul Educației pentru ocuparea postului de director al Colegiul Tehnologic. Ulterior, Ministrul Educației a emis un ordin de angajarea a sa în funcția de director pentru perioada concediului dnei L.*****pînă la data de 26.02.2011, după acesta a fost nevoit să accepte din nou funcția de profesor al Colegiului, abia în anul 2013 la data de 16 octombrie a fost numit în funcția de director pentru o perioadă de 5 ani. În perioada aflării lui în calitate de director și anume luna februarie 2011 s-a adresat un grup de măștrii de instruire practică cu un demers pe numele său, precum că încă din septembrie 2007 dna director L.*****le-a dat dispoziție verb*****de a colecta bani pentru instruirea practicii de la elevii Colegiului. Aflînd de fapt mai târziu că colectarea banilor pentru practică a fost anulată de către autoritățile centrale. În demersul înaintat măștrii au precizat că banii colectați urmau să fie transmiși personal dnei L.*****. În septembrie 2009 afirmau măștrii că după ce ei au refuzat să mai colecteze bani, dna L.*****a emis un ordin prin care îi obliga pe măștrii să colecteze bani pentru instruirea practicii. Prin acest demers măștrii îl rugau să ia măsuri că nu mai fie astfel de acțiuni din partea administrației, care duc la denigrarea imaginii instituției, iar toate activitățile administrației să aibă loc în cadrul legal. La demersul dat au anexat copii ale borderourilor cu listele elevilor în care erau indicate sumele de bani cumulatr. După consultarea cu specialiștii în drept despre faptul cum ar trebui să procedeze a constatat că pentru a nu fi complice în cazul confirmării acestor fapte, prin tăcerea și ascunderea faptelor, a informat despre aceste materiale Ministrul Educației d-nul Șleahpițchii, dumnealui le-a studiat, după care le-a în*****t, argumentînd că la acel moment conducerea ministerului nu vrea să investigheze aceste cazuri că să nu se interpreteze ca acțiuni de răzbunare împotriva dnei ***** , care atunci era în litigiu cu Ministerul Educației, alte acțiuni după acesta nu a întreprins.

La întrebările adresate a relevant că persoanele care au scris plîngerea dată sunt: *****Larisa,*****Tatiana, *****Tamara, ***** , *****Elena, *****Elena, *****Veronica, *****Olesea. În demers nu era indicat nimic despre dna ***** , aceasta era magazinieră la sectorul instruire practică. Ultima nu avea împuterniciri de a emite careva ordine, avea posibilitate doar să le îndeplinească. Dna *****a îndeplinit dispoziția dnei director, precum și măștrii.

Suplimentar, a declarat că susține acțiunea civilă de la urmărirea penală. În borderourile pentru colectarea banilor erau indicate doar numele studenților, iar numele dnei *****lipsea în aceste

acte. A considerat că prin colectarea sumelor de bani Colegiului i-a fost cauzat un prejudiciu manifestat prin știrbirea imaginii instituției.

Martorul ****Larisa Nicolae fiind audiată în cadrul ședinței de judecată a declarat că cunoaște inculpatele, deoarece a activat împreună cu acestea, în careva relații nu se află. A menționat că în cadrul urmăririi penale a dat declarații pe care le susține integral. Activează în cadrul Colegiului Tehnologic în funcția de profesoară și președintele comitetului sindical. Despre colectările de bani a aflat fiind diriginte. Ulterior, s-a adresa dnei ****directoarea colegiului cu întrebarea dată, însă aceasta a răspuns că nu știe despre tema dată, întrebând cine colectează sumele de bani. I s-a dat răspuns că din informația pe care o are din grupă, banii erau colectați de maeștrii de la atelier și erau transmiși dnei ****. La care dna ****a zis imediat că o va invita pe dna ****, și a doua zi așa și a făcut, la care a fost invitată și ea. Pe masa dnei ****erau o grămadă de bani și i-a indicat să îi numele, la care a refuzat zicând că nu are nici o tablență cu banii dați. A întrebat ce suma de bani este, la care dânsa i-a răspuns 35 mii de lei. A ieșit din birou și trecând o perioadă de timp a aflat că se colectează din nou bani. S-a adresat dnei ****și a preîntimpinat-o că colectarea aceasta este ilegală, deoarece este o hotărâre de guvern care a interzis colectarea banilor pentru orele practice în atelier, însă sumele de bani totuși se colectau mai departe, aceștia fiind aduși lui ****Larisa – șef de atelier. În urma discuției, a întrebat-o pe dna L.****dacă ea știe de legalitatea acestui colectări de bani, și dacă are ordin, deoarece operațiunile financiare se fac în baza unui ordin, la care aceasta a răspuns cu nu, și că dna ****verbal i-a dat ordin întru colectarea sumelor de bani. Atunci i-a comunicat încă odată că ceea ce se face cu colectarea banilor, este ilegal. Dna L.****era presată de dna ****pentru ca să colecteze banii de la practică, d ****era într-o stare de psihoză, se adresa la toți cu întrebarea „ce să facă” s-a adresat la ea, la contabilă ca să afle dacă este leg****colectarea acestor sume de bani. Și, în final a fost emis ordinul 10 C în luna septembrie, dna ****i l-am arătat, la care a răspuns că este un ordin fictiv, deoarece sub nr. de 10 C se înregistrează ordine de cadre dar nu financiare. Și astfel dna ****a înțeles că nu e corect ceea ce face, și nu a mai colectat bani. Din partea comitetului sindical, s-a adresat la Ministerul Educație și i-a prezentat toate documentele pe care le avea și astfel a trimis dna ****Maria la colegiu să verifice. Ultima, a făcut un sondaj printre elevi, care au confirmat colectarea banilor, însă nu a dat nici un rezultat după verificarea ministerului. Când dna ****a verificat, sume de bani nu se mai colectau, însă s-a dus la dna ****și a întrebat-o ce a făcut cu banii colectați, la care aceasta a răspuns ca au fost folosiți pentru Colegiu. După care a devenit foarte agresivă față de ea și chiar în 2012 nu s-a mai încheiat contract individual de muncă. A atenționa că din 13 pensionari care activau în colegiu, nu s-a încheiat contract doar cu ea și cu dnul ****, deoarece ea a observat că finanțele nu sunt folosite conform distincțiilor, spre exemplu reparația terenului de sport, reparația în cămin, și a insistat că consiliul de administrație să formeze o comisie pentru a verifica cum au fost folosite resursele financiare, însă comisia nu a lucrat eficient pentru că dna L.****ca directoare avea autoritate ca să îi amenințe pe toți, și de sigur le era frică să nu fie eliberați din serviciu.

La întrebările adresate a explicat că a aflat de la elevi că colectarea banilor s-a început din anul 2009. Nu își amintește suma colectată, dar erau borderouri cu care se colectau banii, aceștia nu erau trecuți prin intermediul contabilității, fapt confirmat de contabilă.

Dna ****activa ca șefa de depozit, permanent era stresată, o dată a venit la ea și i-a spus că altă ieșire din situație nu are. Nu a auzit ca banii colectați de la elevi să fie însușiți de dna A.****. La consiliul de administrație niciodată nu se discuta despre banii de la practică, și dacă nu s-a discutat respective nu sunt procese-verbale.

Martorul ****Larisa fiind audiată în cadrul ședinței de judecată a declarat că pe inculpatele ****Lidmila și **** le cunoaște, deoarece au activat împreună în cadrul Colegiului Tehnologic din Chișinău. A indicat că susține declarațiile date la faza urmăririi penale, menționând că în 2009, luna februarie doamna ****, care la acel moment era directoarea Colegiului a sunat-o, atunci fiind șefa pe ateliere, și aceasta (****) a întrebat-o unde sunt banii și unde este doamna ****, la care i s-a răspuns că nu cunoaște unde este doamna ****, drept urmare i s-a făcut reproș „ce fel de lucrător este ca șef de atelier și că nu verifică unde sunt lucrătorii care activează în subordinea sa” și apoi doamna ****a aruncat receptorul. A aflat că doamna ****se reținea undeva și urma să se prezinte la doamna

****cu banii care se colectau de la elevi. A afirmat că are martor că doamna *****ulterior a apărut cu geanta cu bani și cu listele, însă personal nu a văzut-o pe doamna *****. Martorul Larisa *****i-a comunicat că doamna *****a venit cu geanta cu bani și i-a prezentat-o doamnei L.*****, acest fapt a fost confirmat și de doamna *****. Doamna Larisa i-a spus că suma depusă pe masa doamnei L.*****a fost în mărime de 35-36 mii lei. După care când s-a întors în atelier pînă la ora mesei și i-a comunicat că a fost mare scandal și că doamna *****a înjosit-o pe doamna *****, pentru faptul că nu a prezentat banii. A relatat că mai apoi a 2 sau a 3 zi doamna *****a chemat-o în birou la ea și i-a spus că mai mult să nu o vadă pe *****, indicînd cuvinte necenzurate în adresa sa. A specificat că dna *****i-a adus aproximativ între 5-7mii lei, concret nu își amintește suma. După care banii au fost transmiși dnei *****în prezența doamnei Larisa *****care este președintele Comitetului Sindical. La care atunci doamna *****a lăudat-o în prezența dnei *****, precum că a dus evidența cum trebuie. Ulterior au apărut multe scandaluri din partea studenților și profesorilor la care cineva a scris în adresa Ministerului Educației. Ulterior, a fost un control, după care s-a interzis colectarea sumelor de bani banii pentru practică.

La întrebările adresate a comunicat că de cînd activează banii au fost colectați pentru practică. În contabilitate trebuie să fie neapărat chitanțe pentru suma încasată de la elevi pentru practică. După ce s-a interzis să fie încasată sumă pentru practică, a aflat de la dna L.*****, dar bani oricum se încasau de la studenți și pe borderou se menționa suma încasată de la studenți. A notat că a cerut ordin, or, nici un bănuț nu va fi colectat de la studenți și în consecință a dat la organul anticorupție informație. A precizat că suma de 35 mii de lei doamna *****i-a dat-o doamnei *****Liudmila. Pînă la ziua incidentului nu au existat pretenții către doamna *****precum că a însușit careva bani. Nu crede că doamna *****putea să însușească bani pentru sine de la elevi. După incidentul în cauză, luna februarie martie, aprilie și mai 2009 banii au fost luați de la doamna *****și au fost transmiși către *****Liudmila. Transmiterea banilor de la *****cître martor, care ulterior urma să fie transmiși doamnei *****se efectua prin borderou. O parte din borderourile prezentate de partea apărării confirmă că banii se ridicau de la ***** și se transmiteu către *****Ludmila. Dna *****i-a comunicat că a luat borderourile și i-a spus că ea trebuie să colecteze bani. Indicațiile lui *****le-a recepționat prin intermediul doamnei *****. Personal nu a colectat niciodată bani, doar i-a luat (sumele de bani) de la doamna *****și le-a transmis dnei *****Liudmila. Este document prin care se confirmă suma pe care a transmis-o doamnei *****. A transmis sumele de 7 mii lei pentru perioada februarie apoi pentru luna martie, aprilie și mai, în total fiind în jur suma de 30 de mii de lei. A obținut greu semnătura pentru faptul că a transmis suma primită de la doamna *****. A mers la dna *****cînd a aflat că a fost emis un ordin ca să nu se colecteze bani și atunci a întreat-o pe doamna contabilă cît poate să fie atîta bătaie de joc, la ce doamna *****a spus că nu cunoaște nimic.

Atelierele se află la o distanță de 15 minute pe jos de Colegiu și nu a știut că a fost un control și s-a emis un ordin. Acest fapt a fost în luna septembrie 2009. Între timp au fost foarte multe controale. Personal sub conducerea sa a avut toți profesorii de lecții practice și în septembrie cînd se împart grupele la practică domnul ***** , care a dat ordine în toate secțiile, a dat un singur ordin în mai multe exemplare, fapt pentru ce s-au semnat. Erau 11 profesori de lecție practică și toți erau la curent de această problemă.

Nu cunoaște dacă dna *****u era membru a Comisiei Administrative. Studenții care absentau la practică nu dădeau bani, acest aspect nu îl cunoaște cu siguranță. Relațiile ostile între ea și dna *****au fost după ce s-a aflat că ordinul a apărut și ea nu a fost informată. De la Minister Educației la fel a fost un control la Colegiu, în baza plîngerei depuse de un elev și personal a depus plîngere.

În cadrul ședinței de judecată martorul *****Ilar***** fiind audiată a declarat că pe inculpatele *****și ***** le cunoaște, deoarece a lucrat cu acestea în aceeași instituție. A menționat că din anul 1993 pînă în prezent activează în calitate de contabil șef în cadrul Colegiului Tehnologic din Chișinău. Pînă în anul 2007, perioada noiembrie-decembrie în cadrul Colegiului s-au colectat sume de bani pentru petrecerea practicii în atelier, avînd la bază planurile de finanțare aprobate de minister și ordinele pe instituție. În această perioadă, anul 2007, au avut un control de la Curtea de

Conturi, care a interzis colectarea banilor în baza unei Hotărâri de Guvern, dar nu își amintește numărul acesteia. Astfel că începând cu luna ianuarie 2008 colectările pentru practica în producere a fost stopată.

La întrebările adresate a explicat că colectarea banilor se efectuau prin intermediul caseriei Colegiului Tehnologic. În atelier era o persoană responsabilă de încasarea banilor direct de la elevi, dar nu o să le spună pe nume pe toate, deoarece în diferite perioade erau mai multe persoane, inclusiv și ***** care perfecta o chitanță de formare a comenzii în care se indica suma încasată de la elevi. Certificatul era din 3 părți una se elibera la elevi, una rămânea la recepționarul comenzii, iar a 3 la maestrul instruire practică. Principalul este că banii încasați se depuneau în casa colegiului și când a scris explicații anterior a prezentat documentele respective din care se văd toate sumele de bani încasate pe perioadele respective, până în luna decembrie 2007. Sumele încasate de la elevi erau diferite, dar exact nu își amintește, deoarece primea informația tot*****pe toți elevii, însă suma varia în jur de 80-100 de lei, în dependență de comanda formată. Despre faptul că se colectează bani a aflata peste doi ani, din momentul în care au venit controale de la corupție. Exact anul când aflat despre colectarea sumelor de bani, nu îl poate spune. Rezultatul controalelor de la Curtea de Conturi și de la Serviciul Serviciul este că nu s-a adeverit colectarea sumelor de bani în caseria Colegiului. În contabilitate sunt doar actele de control financiar, iar în afara caseriei nu pot fi colectate sume de bani.

A afirmat că a avut o discuție cu dna Velico, nu își amintește în ce perioadă, dar aceasta s-a plîns precum că au pus-o să colecteze bani de la elevi pentru practică, la ce i-a comunicat să nu colcteze nimic, deoarece nimeni nu poate impune la colectarea sumelor de bani. Dna *****i-a spus că directorul *****a impus-o să colecteze sume de bani.

A susținut că din decembrie 2007, de la elevi careva sume de bani în caseria Colegiului nu au fost încasate. Pentru practică, mijloacele bănești trebuiau să parvină din buget și din mijloacele speciale care sunt contractele achitate de elevi, aceste mijloace erau mizere și numai din contul mijloacelor speciale se făceau cele mai mici cheltuieli cum era procurarea unor țeseturi și furnitură pentru învălirea meselor de călcat, ace de cusut. Sursele financiare și cele de mijloace speciale ajungeau numai pentru achitarea salariului și a serviciului comunal. Doamna L.*****din decembrie 2007 nu a oferit bani pentru procurarea materialelor pentru practică, precum și nici alte persoane angajate în cadrul Colegiului nu au oferit sume de bani pentru procurarea materialelor pentru practica elevilor. Însă, din anul 2008 careva plîngeri referitor la colectarea banilor din partea elevilor nu au parvenit. Totodată, noi procurări nu au fost făcute, deoarece nu au fost resurse financiare. De laminister pentru instruire se alocă o suma de bani mică, care poate fi folosite mai puțin de strictul necesar. În perioada 2008-2009 a ieșit nomencltorul cu privire la stabilirea taxelor de studii și altor servicii cu plată în care nu a fost regăsit punctul cu încasările pentru practica din atelier și pînă în ziua de astăzi acest punct nu se regăsește în hotărîrea de Guvern, adică se interzice colectarea sumelor de bani de la elevi. Aceste sume se încasau numai la momentul când elevul mergea la practică.

Poate comunica că la fiecare an de studii, pe parcursul perioadei de instuire are loc de cîteva ori practica, dar nu cunoaște de cîte ori are loc practica pe an. În dependență cîți elevi mergeau la practica, așa sumă de bani se încasau. Banii încasați mergeau nu numai la procurarea materiei prime pentru practică.

A relatat că dna ***** era angajată în cadrul Colegiului – recepționar comenzii, dar funcția ei urmează de aflat din fișa postului. Întrucît dna *****nu deținea funcție de conducere, consideră că aceasta nu a dat ordin pentru a fi încasate sumelor bani. Pînă în anul 2007 doamna *****a fost la funcția de recepționare a comenzilor, aceasta încasa bani de la practică și îi depunea în casa Colegiului, după anul 2007 bani nu se recepționau și nu se depuneau în casă.

Toate ordinele emise pe instituție se emit în 2 exemplare, un exemplar se transmite în secția de cadre sau la secția de studii, dar al doilea exemplar se transmite în contabilitate pentru executare. Începînd cu ianuarie 2008 nici un ordin de colectare a banilor în cartea de înregistrare a ordinilor și în mapa contabilității nu există. Toate ordinele se coasă în creștere și se arhivează. Colegiul nu a avut niciodată posibiitatea de a procura țesetura pentru elaborarea articolelor vestimentare, niciodată nu s-a procurat în perioada activității sale și sursele financiare pentru aprovizionarea sectorului practic pentru petrecerea practicii nu a fost posibil din anul 1993. Dacă era cusut vestimentul, probabil că elevii personal procurau

materialele. În actele sale de control nu sunt obiecții referitor la ea. Dățile de seamă se păstrează în cadrul Colegiului Tehnologic. Din 2007 pînă în 2009 s-au majorat prețurile pentru energie electrică, această informație poate fi prezentată de furnizorii de energie.

Martorul *****fiind audiat în ședința de judecată a declarat că pe inculpate le cunoaște, s-au aflat în relații de serviciu. A indicat că susține declarațiile date în cadrul urmăririi penale și a comunicat că activează în cadrul Colegiului Tehnologic din anul 1986 în calitate de profesor, iar o perioadă, anii 90 a fost director adjunct. Mai târziu și-a luat concediu, iar când a revenit la serviciu a activat doar în calitate de cadru didactic. În una din lecții, cineva din elevi l-au întrebat dacă administrația are dreptul să colecteze bani pentru practică și atunci le-a explicat că, au fost perioade când se colectau bani, însă, aceștia erau înregistrați și achitățile se făceau prin intermediul casieriei. Dar în ultima perioadă, din câte cunoaște, această practică de colectare a mijloacelor financiare pentru petrecerea practicei nu se mai realiza. Totodată, le-a explicat că și în situația în care și le se pretindeau anumite sume, ei urmau a se convinge că sumele se achitau legal, adică la casierie și numai după ce le este eliberată recipisă. Nemijlocit, nu cunoaște dacă s-au efectuat careva colectări, erau discuții, dar nimic concret și acestea nu pot fi puse la baza unei învinuiri propriu- zise.

La întrebările adresate a explicat că nu a avut careva discuții cu conducerea referitor la existența unor ordine privind necesitatea colectării cărorva sume de bani. Cu alte cuvinte, careva decizii colective de colectare a sumelor de bani nu au existat. În afara consiliului profesoral, nu cunoaște să fi fost careva decizii din partea conducerii privind colectarea sumelor de bani. Discuțiile cu elevii prin care s-a pus problema legalității colectării sumelor au apărut în legătură cu lecțiile pe care le preda nemijlocit, bazele legislației, dar, a accentuat că, ei niciodată nu au făcut referire la cazuri concrete ci doar ca o consultație juridică la general. Au fost nemulțumiri în legătură cu gestionarea banilor în special din partea consiliului sindical, dar nu a intrat în detalii privind încălcările admise de directoarea instituției privind gestionarea resurselor financiare. Au prezentat la Ministerul Educației acte prin care se atestau aceste încălcări din partea administrației, personal făcând parte din comisia care a fost delegată de consiliu pentru reprezentare la minister. Dar rezultatul verificărilor nu le-a fost comunicat. Încălcările stabilite nu aveau legătură cu colectările ilegale de sume de bani de la elevi, încălcările se refereau mai degrabă la gradul de netransparență și neconcordanță dintre resursele financiare alocate și modul cum acestea erau utilizate. Personal nu a pretins niciodată careva sume de la elevi. Se discuta că se colectau bani pentru întreținerea atelierelor, dar cine exact erau persoanele implicate nu cunoaște. Mijloacele financiare, în privința căruia erau discuții de netransparență, erau alocate de la Minister. În perioada cînd Ministerul Educației a permis colectarea sumelor pentru întreținerea atelierelor întrucît apărea necesitatea, nefiind suficiente mijloacele care se defalcau de la buget. Nu este specialist în domeniu ca să dea o apreciere dacă era necesitate de a colecta careva mijloace financiare pentru întreținerea atelierelor în situația în care Ministerul nu mai aloca careva mijloace. Convingerea sa cu referire la acest aspect era că, atît timp cît sunt o instituție bugetară, statul este obligat să îi întrețină, însă, careva sume de la elevi nu trebuie să fie colectate sub nici o formă, chiar dacă este necesitate.

A afirmat că în perioada 2007-2013 nu a fost pretendent la funcția de director. În perioada nominalizată, atitudinea față de *****a fost mai mult critică, expunându-și deschis opinia sa față acțiunile/ inacțiunile acesteia în calitate de director. Nu cunoaște exact perioadele cînd Ministerul Educației permitea sau nu colectarea cărorva bani, cu ce statut aceste sume erau colectate, nu cunoaște. Presupune însă, că acestea erau direcționate pentru întreținerea atelierelor. Nu poate să spună dacă banii se strîngeau o dată cu numirea dnei *****în funcție. În afara lecțiilor nu a avut nici un caz cînd elevul să se adreseze cu careva cereri în scris sau verbal privind colectările de bani. Nu cunoaște concret dacă au fost depuse careva plângeri din partea elevilor privind colectările de bani. A dat declarații la urmărirea pen*****în baza a ceea ce am cunoscut la moment, fără a avea vreo influență convingerile sale privind interzicerea colectării cărorva sume de la elevi. La consiliul profesoral directorul este obligat să facă rapoarte financiare și să prezinte devize de cheltuieli Nu cunoaște dacă există vreun act normativ care prevede obligația administrației de a da careva rapoarte referitor la gestionarea mijloacelor financiare alocate de la bugetul de stat, dar intuiește că, directorul urmează să poarte răspundere și să dea darea de seamă. În anul 2007-2008 nu a observat careva schimbări în situația economică- financiară din instituție.

Iar, în perioada 2007-2013, erau plângeri din partea elevilor referitor la condițiile anti sanitare din cămine, dar careva situații extreme nu cunosc să fi fost înregistrate. Instituția nu a suportat careva urmări grave în rezultatul presupuselor colectări de bani. Nu cunoaște dacă au fost careva cereri din partea elevilor privind restituirea sumelor pe care aceștia le-au achitat în contul efectuării stagiilor de practică.

Nu își amintește ca în luna august să fi participat la vreun consiliul profesoral la care contabilul șef *****să dea darea de seamă. La consiliul administrativ nu a văzut careva ordine de la administrație privind colectarea banilor, dar remarcă că, nu a fost prezent la toate consiliile, nu este exclus ca această întrebare să fi fost examinată și discutată la un alt consiliul, unde nu a participat.

Nu poate spune dacă situația financiară a dnei *****a suferit careva modificări în sensul îmbunătățirii sau dimpotrivă înrăutățirii.

În ședința de judecată martorul *****Vasile a declarat că pe inculpatele *****și ***** le cunoaște, deoarece a activat împreună cu acestea.

A menționat că la faza urmăririi penale a depus declarații în scris, respectiv nu se dezice de cuvintele care le-a spus atunci. La întrebările adresate a comunicat că din anul 2003 a activat în funcția de profesor în cadrul Colegiului Tehnologic. Pe *****o cunoaște, întrucât aceasta deținea funcția de director al Colegiului.

A afirmat că pe parcursul întregii activități a activat doar în calitate de profesor (diriginte), în blocul central la et. 3, bir. 19. Careva discuții din partea studenților precum că se strâng sume de bani pentru stagiile de practică nu a auzit. Nu își amintește să se fi discutat dacă la consiliul profesorilor s-a ridicat întrebarea în acea perioadă despre colectarea sumelor de bani pentru stagiile de practică. Nu s-au dat indicații în privința strângerii sumelor de bani pentru stagiile de practică; astfel de întrebări nu ține minte să se fi ridicat în cadrul adunărilor colective.

A explicat că elevii nu s-au adresat cu pretenții, precum și că nu a avut nici o atribuție cu stagiile de practică, activitatea sa ținea de alt domeniu, în general nu a auzit așa discuții.

A notat că pe inculpata ***** o cunoaște vizual, dar ce funcție ocupa aceasta nu poate spune, nu își amintește. Nu a auzit să se dea bani pentru efectuarea practicii de la elevi atât timp cât a activat în calitate de diriginte.

*****a susținut că la ea elevii nu s-a adresat cu plângeri referitor la faptul că li s-au cerut sume de bani pentru practică.

Fiind audiată în ședința de judecată martorul *****a declarat că pe inculpate le cunoaște, deoarece au activat împreună la Colegiu Tehnologic, fiind colegi de serviciu. Din anul 1995 până în 2017 a activat în funcție de profesor la Colegiul tehnologic, după care s-a pensionat. Declarațiile de la urmărirea pen*****le susține. A menționat că în fișa postului era indicat, la început, că deține funcția de profesor, iar ulterior de maestru. Dna *****a ordonat că pentru lecțiile practice să fie colectați bani de la elevi, iar banii să fie strânși de dna *****, care activa în calitate de magazinier și deridecătoare la colegiu. Ordinul de colectare de bani i-a fost prezentat în biroul dlui Gonțiu, pe care era aplicată și semnătura dnei Cuba, l-a citit și după care l-a semnat. Menționează că în acea perioadă, dna Cuba deținea funcția de director, iar dnul Gonțiu director adjunct. Ordinul care l-a semnat se referea la colectarea banilor, însă alt ordin nu i-a fost prezentat. Susține că de colectarea banilor era responsabilă dna *****, ea venea în sectorul Râșcani, unde aveau orele practice și colecta banii. Era prezentă când elevii transmiteau banii. Ea, personal, nu se ocupa de colectarea banilor, fiindcă dna *****era persoana responsabilă pentru aceasta. Mai mult ca atât, după ce elevii transmiteau banii, se semnau într-un borderou. A precizat că toți elevii transmiteau bani. Ea nu cunoaște pentru ce erau strânși banii dați. Ea nemijlocit se ocupa de orele practice. Pentru orele practice i se repartizau ace, fiere de călcat și alte materiale, însă elevii confecționau haine din materialele aduse de ei. A indicat că a fost o singură dată efectuată prezentare de colecții a costumelor vestimentare, însă nu cunoaște unde se păstrau acestea. A concretizat că orele practice au avut loc atât până la colectarea banilor, cât și după aceasta, deoarece sunt obligatorii. Confirmă că și sora ei, Larisa *****a activat în cadrul instituției, însă este sigură că ea nu s-a ocupat cu strângerea banilor. Nu susține afirmația că la urmărirea pen*****a indicat că vreo 3- 4 luni dna Larisa *****s-a ocupat de colectarea banilor.

Martorul *****în cadrul ședinței de judecată a declarat că pe inculpate le cunoaște, deoarece au activat împreună la Colegiu Tehnologic, fiind colegi de serviciu. Din 1980, activează în calitate de maistru la Colegiul Tehnologic. Susține declarațiile date la urmărirea penală. Ca maistru avea obligația să învețe elevii să croiască corect, mai bine zis este un program special după care se conduc. A susținut că se colectau bani, însă în ce sumă ea nu cunoaște. Pentru banii transmiși, elevilor li se eliberau chitanțe, ulterior ei se semnau în borderou. De asemenea și ea semna în borderou. Menționează că de colectarea banilor se ocupa nemijlocit dna *****, însă nu cunoaște în ce temei. Presupune că ar putea fi un ordin, însă ea nu l-a văzut. Personal nu s-a ocupat de colectarea banilor. La ultima oră de practică a sunat-o dna Larisa *****și i-a spus să strângă banii de la elevi, însă ea a refuzat. După care a venit dna Larisa *****și a strâns banii. Banii se strângeau pentru orele practice, însă cunoaște că copiii din familiile nevoiașe aveau careva înlesniri. Elevii aduceau personal stofă din care confecționau hainele, însă dacă aveau nevoie de ace, ață și pânză de călcat li se dădeau de la depozit. Nu a auzit ca dna *****u sau dna Larisa Valică să fi însușit banii colectați pentru dânsese.

În ședința de judecată martorul *****a declarat că pe inculpate le cunoaște, deoarece au activat împreună la Colegiu Tehnologic, fiind colegi de serviciu. Din 1997, activează în calitate de maistru la Colegiul Tehnologic până în prezent. Susține declarațiile date la urmărirea penală. A menționat că în cadrul colegiului au fost colectați bani, dar numai în perioada efectuării orelor practice. Banii erau colectați de dna *****, iar pentru aceasta o perioadă se eliberau chitanțe, însă ulterior elevii se semnau în borderou. Ea personal nu se ocupa cu colectarea banilor. Nu cunoaște dacă erau careva ordine pentru colectarea banilor. La fel, nu cunoaște cum erau repartizați banii, însă în secție se aduceau bunuri, dar nu poate comunica dacă îmbunătățirile erau efectuate din banii colectați. În cazul în care se făceau colecții pentru colegiu, atunci materialele erau eliberate de instituție, în cazul în care elevul își făcea colecția proprie, atunci utiliza materialele sale. Colecția pentru colegiu era păstrată în incinta instituției, iar când erau expoziții se scoteau. Nu a auzit că dna *****a însușit banii colectați, la fel nu cunoaște dacă dna Larisa *****se ocupa de colectarea banilor.

În cadrul ședinței de judecată martorul *****a declarat că pe inculpate le cunoaște, deoarece au activat împreună la Colegiu Tehnologic, fiind colegi de serviciu. În perioada anilor 1993 -2014 a activat în calitate de maistru la Colegiul Tehnologic. Susține declarațiile date la urmărirea penală. Practica de producere este obligatorie și este prevăzută în curriculum. Pentru orele de practică se colectau bani. Banii se colectau și pînă ca dna Cuba să fie numită în funcție de director. Însă, odată ce a devenit director, plata pentru orele de practică s-au micșorat, deoarece s-a introdus un coeficient de calcul. Plata se calcula din numărul de ore realizate, însă care era mai mică decât suma anterioară. Aceasta era prevăzută în ordin, care a fost semnat de către dna Cuba. Acest ordin le-a fost prezentat de către directorului adjunct dnul *****. Banii colectați erau folosiți pentru cheltuielile de atelier și anume se procurau ace, ață, materie, manechine, fier de călcat. Banii erau colectați mai întîi de contabil, însă nu ține minte cum se numea, după aceasta s-a ocupat dna *****. Iar în ultimele două luni, banii le strângea Larisa *****, deoarece ***** s-a refuzat. Concretizează că dacă nu se colectau banii, nu era posibil de efectuat practica, deoarece în procesul educațional era nevoie în permanență de anumite bunuri, se uzau mașinile, ațe, material. În perioada aceea s-au procurat și mașini de cusut. La fel, în perioada cînd director a fost dna Cuba, s-a acordat înlesniri pentru copiii din familiile nevoiașe, ce pînă atunci nu se făcea. Banii se colectau în baza unor chitanțe, iar ulterior se ducea evidența într-un borderou și elevii semnau în el. În cazul în care se făceau colecții pentru colegii, atunci totul necesar pentru acesta se lua din banii colectați. Însă, dacă elevii făceau colecții proprii urmau să investească mijloace personale de la ață pînă la materie. Cunoaște că dna Larisa *****se ocupa cu colectarea banilor, însă din spusele acesteia a înțeles că banii le transmitea dnei *****. Nu a auzit careva discuții, ce ține că banii colectați de dna *****u nu au ajuns la destinație.

Martorul ***** fiind audiat în ședința de judecată a declarat că pe inculpate le cunoaște, deoarece au activat împreună la Colegiu Tehnologic. A notat că activează în calitate de director –adjunct la Colegiul Tehnic. În anul 1995, directorul Colegiului Tehnologic, dna *****a emis un ordin, prin care acorda împuterniciri magazinierului dna *****să colecteze banii. A menționat că în anul 2007 au fost efectuate verificări de către Curtea de Conturi, care le-au comunicat că nu au dreptul să producă

servicii. A afirmat că banii au fost colectați până la 31 decembrie 2007. La 01 ianuarie 2008, nu mai aveau dreptul să colecteze bani pentru orele de practică. În anii 2006 -2007, elevii transmiteau banii în baza cecurilor, după care se semnau în borderou. Respectiv, în așa mod se ducea evidența banilor colectați. A susținut că elevul nu primea nici o confirmare că transmitea banii. În anii 1990 au trecut la o formulă nouă client- elev, pentru a achita serviciile comunale și salarizarea personalului, până la 99% la fiecare ședință elevii își confecționau haine pentru alte persoane vestimentare, iar pentru acesta achitau suma calculată Această formulă a fost aprobată de conducerea instituției prin ordin, dar care a fost acceptată și de elev. Nu au avut careva plângeri în privința dnei *****, era o persoană responsabilă, de încredere și nu cred că a comis aceste fapte.

În ședința de judecată martorul *****fiind audiată a declarat că pe inculpate le cunoaște, deoarece au activat împreună la Colegiu Tehnologic, fiind colegi de serviciu. A indicat că în perioada anilor 2004-2007 a activat în calitate de maestru la Colegiul Tehnologic. Totodată, susține declarațiile date în cadrul urmăririi penale. Deci, în perioada când activa la Colegiu, se colectau bani pentru practică. Se îndeplinea un tabel, în care fiecare elev și maestru se semna, iar ulterior acest tabel cu banii se transmiteau în contabilitate. Ulterior, când a revenit la muncă în 2010, deja bani nu se mai colectau. Nu-și amintește ce sumă de bani se colecta. La fel, nu cunoaște pentru ce erau utilizați banii, care se strângeau pentru practică.

Martorul *****în ședința de judecată a declarat că pe inculpate le cunoaște, deoarece au activat împreună la Colegiu Tehnologic, fiind colegi de serviciu. Din 2003, activează în calitate de profesor la Colegiul Tehnologic până în prezent. În anul 2009 a fost diriginte grupei din anul. Atunci, studenții i-au comunicat că pentru efectuarea practicii colectează bani, câte 60 de lei pentru fiecare student. Însă, careva bon nu primeau pentru transmiterea banilor. Banii se colectau în perioada când director era dna *****. A menționat că nu a văzut careva dispoziție de colectare a banilor să fie semnată de dna *****. Din spusele elevilor, a înțeles că unul din elevi, numele nu-l ține minte, colecta banii și transmitea directoarei. Presupune că dacă nu erau procurate echipamente noi, atunci banii colectați erau utilizați în altă parte. La fel, în cadrul adunărilor ce au avut loc, nu s-a vorbit ca dna *****să fi colectat bani sau ar fi înșușit careva mijloace bănești. Privitor la dna Larisa Valicu a indicat că aceasta activează ca maestru în practică în aceeași instituție, care i-a comunicat că este cu ceva implicată în colectarea banilor, însă detalii nu cunoaște.

În ședința de judecată martorul *****după citirea declarațiilor date la urmărirea pen*****le-a susținut în totalitate, indicând că pe dna L.*****o cunoaște, aceasta fiind directoarea Colegiului.

A menționat că a fost la Centrul Național pentru Anticorupție, unde a dat declarații. În anii 2005-2009 a fost eleva Colegiului tehnologic din Chișinău, a avut lecții de practică care se petreceau în afara Colegiului, în cursul practicii o doamnă colecta sume de bani. Nu cunoaște cine este doamna, dar se colecta sume de bani în mărime de 100 și ceva. Nu își amintește, dar se colecta începând de la o sută, pentru care a aplicat semnătura într-un registru. Careva bonuri pentru sumele achitate nu a primit. Doamna care venea cu registru spunea că este din partea colegiului, însă nu își amintește chipul acesteia, nici nu poate spune cine este persoana dată.

A precizat că li s-au comunicat pe loc că practica trebuie să fie achitată, însă nu s-au adresat administrației, maiștrilor. Au întrebat din ce motiv, însă răspuns nu a primit, nu s-a făcut nici o trimitere la prevederile legale, se indica doar în registru cine achită. În calitate de maestru a avut-o pe dna ***** , dar aceasta nu a colectat sume de bani pentru practică, precum și nu cunoaște dacă ea a colectat de la alte grupe.

A specificat că dna *****personal nu a solicitat bani, venea o persoană care comunica că este din cadrul Colegiului, personal nu cunoaște cine a trimis-o. Nu cunoaște situația când s-a ridicat problema străngerii sumelor de bani. Pretenții față de *****nu are.

A afirmat ca din surse financiare personale a cumpărat pentru stagiul de practică. Dna *****nu a spus vreodată că nu este de acord cu achitarea practicii. Pentru el plata aceasta nu este considerabilă, deși nu își amintește care a fost suma exactă.

Martorul *****în ședința de judecată a declarat că în perioada anilor 2008-2010 a studia în cadrul Colegiului, unde a petrecut și o practică de producere pe str.Carmanova, pentru care se achita suma

de 140-150 de lei. Se colectau banii și se dădeau Ludmillei, nu își amintește familia acesteia. Nu a fost adresată întrebarea de unde a apărut ideea de a strânge bani, însă pentru aceștia s-au semnat pe foia acesteia. Administrația în acest sens nu a venit nici cu o declarație sau bon. Nu cunoaște dacă colectările de bani au avut loc și în alte grupe. Nu s-a anunțat că o să fie careva achitări pe parcurs, însă din banii acumulați s-a achitat energia electrică. Cunoaște că o parte de studenți din grupă au achitat, nu își amintește dacă toți studenții au achitat. Directoarea *****personal nu a solicitat sume de bani. Despre careva urmări grave în cazul neachitării sumelor date nu au fost amenințați. Modelele din practică se făcea din surse personale și acestea rămăneau studenților. Careva pretenții față de directoare, instituție nu are. Însă nu este plăcut faptul că a achitat suma de bani. Profesori maistrii nu au colectat banii, precum și nici doamna *****nu a colectat banii. Nu cunoaște unde se duceau banii colectați și la cine ajungeau aceștia.

În ședința de judecată martorul *****Anton a declarat că pe inculpate le cunoaște, fiind în relații de serviciu și a indicat că a activat în cadrul Colegiului în calitate de maestru din 1997-2017. A menționat că când veneau elevii se achitau taxe, avea lista cu cei prezenți la ea, dna *****strângea banii, cu un borderou, unde se semna. Nu poate să spună aproximativ ce sumă se strângea, era un subgrup de copii de la 1-12. Erau copii din familii social vulnerabile, erau copii orfani, sau copii cu un părinte, care au scris cerere și nu au achitat suma dată. Colecțiile confecționate la care a participat personal a rămas în instituție.

În ședința de judecată martorul *****Anatolie fiind audiată a declarat că pe inculpata *****o cunoaște, însă pe ***** nu a cunoaște, indicând că a finisat studiile în cadrul Colegiului Tehnologic din Chișinău în urmă cu vreo 8 ani. În perioada studiilor sale, se achita sume de bani pentru practică, începând cu 100 de lei. Banii dați se colectau de șefa de grupă, însă cui erau transmiși nu cunoaște.

La întrebările adresate a explicat că a învățat la colegiu 4 ani, iar banii se achitau pentru fiecare practică separat. În anul 4 au fost cel puțin 3 practici, și toate aceste practici au fost achitate în dependența de perioada (durata) desfășurării practicii. Careva cecuri nu au fost eliberate, doar semnav pe o foaie că au achitat. Achitarea sumelor date era obligatorie, dacă nu avea banii dați se efectua o anumită lucrare dată de profesor. Administrația Colegiului nu a venit să spună despre achitarea sumelor de bani pentru practică și nici careva ordine în acest sens nu a văzut. După strângerea sumelor de bani nu se comunică scopul acumulării acestora și nici ce se va procura din aceștia. Banii erau transmiși șefului de grupă și când se aduna suma necesară se transmiteau profesorului de practică. Șefa grupei pentru toți anii de practică era *****Valentina. Suma de bani pentru practică era obligatorie. Pretenții personale către *****Lidmila sau instituție nu are. Sora sa a făcut studiile în aceeași instituție cu doi ani mai devreme și ei tot colectau bani pentru practică. Pe dna *****o cunoaște, a petrecut 2-3 practici sub supravegherea acesteia. ***** nu a colectat niciodată bani. În 2005-2009 nu a auzit să fie furați/colectați de la studenți bani pentru practică.

Martorul *****Gheorghe a declarat că pe inculpatele *****și ***** le cunoaște, deoarece au fost colege de serviciu în cadrul Colegiului Tehnologic.

A menționat că în luna septembrie 2013 a fost invitată la Centrul Național Anticorupție, cunoscând despre că se insinuarea precum că inculpatele au perceput careva sume de bani. Dar din câte cunoaște nu există un act confirmativ în acest sens, doar în anul 2011 s-au colectat careva sume de bani pentru colecție, însă totul a avut loc prin contabilitate, pentru a promova Colegiul. Până în perioada anilor 2007-2008, când se permitea de către Minister, contabilitatea calcula pentru energie electrică, ustensile, manechine etc., și se colectau sume de bani. Când se procurau ustensile contabilitatea elibera careva acte, însă exact nu cunoaște exact ce. În anul 2008 deja colectarea sumelor de bani era interzisă. Nu poate spune care era procedura de colectare a sumelor de bani în perioada în care Ministerul permitea.

A comunicat că ***** deține funcția de magazinier și manager pe curățenie. Din partea studenților nu a parvenit vreo plângere precum că ***** colecta careva sume de bani pentru efectuarea practicii.

La întrebările adresate a explicat că în perioada când *****era director erau un colectiv unit. Nu crede că a fost vreo plângere din partea colectivului, dna *****nu admitea careva nereguli și probabil acest lucru nu îi convenea cărorva persoane. Larisa *****și *****Larisa erau un fel de rivale și

aveau careva supărări pe *****Liudmila. De exemplu *****Larisa ținea pică și pe *****, deoarece aceasta vedea prea multe.

În perioada anilor 2010-2013 fiecare leu era monitorizat, în acest sens au fost controale de la minister, anticorupție, și astfel pentru fiecare lucrare și centimetru se indica și se face anumite dări de seamă. Personal nu cunoaște dacă a fost un ordin de la *****cu privire la colectarea sumelor de bani. Activa în funcția de profesor și nu cunoaște cum se colectau banii, careva atribuții cu contabilitatea nu avea. Activitatea dnei *****a contribuit la imaginea Colegiului, a realizat un proiect cu Germania, a lucrat cu Camera de comerț, au fost efectuate prezentări la televiziune. Atunci au fost circa 900 de elevi, acum însă fiind 350 de elevi.

Drept urmare a efectuării controalelor nu au fost depistate careva lacune și careva sancțiuni directorului nu au fost aplicate. La fiecare semestru se efectua darea de seamă și se indica toată activitatea petrecută pe perioada unui an. A arătat că între *****și Larisa *****, *****Larisa au avut loc neînțelegeri. Toate întrebările apărute erau supuse votului care se indica în procesul-verbal de organul de administrare. Contabilitatea împreună cu cei de la practică făceau calcule, însă nu cunoaște ce sume de bani se colectau.

A susținut că nu era maistru de practică și profesor de discipline tehnice. Nu a luat cunoștință de materialele dosarului penal. A fost invitată la Centrul Național Anticorupție, *****Galina din spusele cuiva a comunicat că s-a intentat dosar penal.

A indicat că Ministerul Educației nu a contribuit la activitatea Colegiului, practica se efectua din ceea ce era în atelierul de practică, energia electrică era achitată din contul instituției de învățământ, la fel și salariul. Fiecare student avea de confecționat și aceștia personal le procurau, după care le luau, nu erau lăsate instituției. După ce a fost interzisă de Ministerul Finanțelor colectarea sumelor de bani, în cadrul colegiului nu s-au mai colectat careva sume de bani.

În anul 2010-2014 fiica sa a studiat la Colegiu și în calitate de părinte nu a achitat careva sume de bani. *****și-a înaintat candidatura la funcția de director, *****Larisa și *****Larisa erau susținătoare acestuia. Cu profesorii de practică nu a discutat despre colectarea sumelor de bani. Din partea lui *****Larisa și *****Larisa au fost plângeri în perioada anilor 2012-2013, însă conținutul acestora nu îl cunoaște. În adresa Ministerului au fost expediate scrisori întru susținerea activității Colegiului, acestea au fost înaintate după ce s-a interzis colectarea sumelor de bani. În anul 1986, în cadrul colegiului erau peste 1000 de studenți, de când am venit în funcție în perioada 2010 erau aproximativ 900 de elevi.

A afirmat că nu a fost amenințată, pentru că nu se cunoaște că a venit în proces pentru a da declarații. La moment, din 2 martie 2019, este profesor de disciplină tehnică, iar în cadrul Colegiului este numit un alt director adjunct prin concurs de către administrația actuală.

Martorul *****a declarat că le cunoaște pe inculpate, deoarece a studiat în cadrul Colegiului. În perioada anilor 2008-2012 director al Colegiului era *****Liudmila. Nu cunoaște careva situații în care directorul ar fi dat ordin întru achitarea sumelor de bani pentru practică, precum și nu a achitat adăugător personal acesteia, practica se efectua în anumite perioade în atelier.

A menționat că nu a depus nici o cerere la administrația Colegiului pentru a fi scutit de la plata pentru efectuarea practicii. Nu cunoaște dacă alți colegi au achitat careva sume de bani pentru practică. La fel, nu a fost influențat de nimeni pentru a da careva declarații în favoarea inculpatelor.

Lucrarea sa person*****de diplomă a fost în stil etno și a rămas la el. Nu își amintește câte colecții s-au făcut și care au fost soarta lor după aceea. Fiecare își prezenta ceea ce avea de făcut, stabilea materialele de care avea nevoie și după care le procura. Pe ***** o cunoaște vizual, nu cunoaște ce funcție deținea în cadrul Colegiului, aceasta nu a fost niciodată pentru a solicita careva sume de bani.

A relatat că a fost admis la studii la buget în baza examenului. Existau grupe mixte, la buget și la contract. În anul II sau III au fost comasați. Nu își amintește, dar probabil a încheiat contract pentru că a fost admis la buget. Despre politica Colegiului de colectarea a sumelor de bani nu a discutat cu nimeni. Despre *****, *****nu a auzit, poate le cunoaște vizual. Nu își amintește, dar maistru de practică era o doamnă blondă. Pe parcursul la toții anii de studii a avut un singur maistru, cu numele Tatiana, dar nu este sigur. Practica se efectua pe str. D. Rîșcanu, totuși își procurau ustensilele, acorele, goașă, foi etc.

În ședința de judecată martorul *****Ioan fiind audită a declarat că pe inculpatele *****și ***** le cunoaște, în legătură cu serviciul, precum și pe partea vătămată, deoarece este o fostă student. A menționat că declarațiile date la faza urmăririi penale le susține, reitând că din anul 1997 a fost permanent secretar al Consiliul de Administrație al Colegiului Tehnologic, iar despre tot ce se discuta la ședințele date se fixa într-un jurnal.

La întrebările adresate a relatat că la ședințe despre careva ordine privind colectarea banilor de la elevi în cadrul Colegiului Tehnologic, nu s-a discutat. Nu cunoaște despre faptul că de la elevi să fi fost vreodată colectați careva bani. Nu își amintește dacă în cadrul urmăririi penale a dat ceva declarații despre ordinul din 10.09.2009. Despre colectarea banilor nimeni nu s-a plîns. În acea perioadă în bibliotecă a fost efectuată reparație, au fost reparate mesele, însă nu cunoaște din ce resurse financiare. Cu timpul se mai repara și acoperișul, precum și în cămine se făcea reparație.

Vinovăția inculpatelor ***** și ***** Toma se confirmă și prin materialele dosarului penal examinate în faza cercetării judecătorești și, anume:

- plîngerea din 08.07.2013 depusă de *****Larisa, prin care a solicitat tragerea la răspundere pen*****a dnei *****Lidmila, care din septembrie 2007, printr-o dispoziție verb*****a impus maistrilor din atelerile de lecții practice să colecteze bani pentru petrecerea parcticii de la elevi, atribuindu-și acești bani (f.d.13-16, Vol. I);
- raport de expertiză nr. 410-414 din 06.11.2013, conform căruia s-a concluzionat că: inscripțiile rezoluției cu conținutul „accept gratis 100%, 30.06.09” și semnătura plasată sub rezoluție pe cererea cet. *****Maria, prezentată ca mterial în litigiu au fost executate de *****Liudmila; inscripțiile rezoluției cu „accept gratuit, 25.06.09” și semnătura plasată sub rezoluție pe cererea cet. *****Ecaterina, prezentată ca material în litigiu, au fost executate de *****Liudmila; inscripțiile rezoluției cu conținutul „accept, 22.06.09” și semnătura plasată sub rezoluție pe cererea cet. *****Dina, prezentată ca material în litigiu, au fost executate de *****Liudmila; inscripțiile cu conținutul „9000, 293, 80 procurarea acilor pentru mașini și amprenta unei semnături” și semnătura plasată în dreapta numărului „9000” de pe prima filă a caietului de evidență a cet. *****L., prezentat ca material în litigiu, au fost executate de ***** (f.d.117-131, Vol. I);
- raport de expertiză nr. 494 din 10.01.2014, potrivit căruia s-a concluzionat că inscripțiile cu colorant albastru de pe foia A4, au fost executate de către *****; inscripțiile cu colorant albastru, de pe foaia de caiet (1) cu liniatură de aritmetică, au fost executate de către *****; inscripțiile cu colorant albastru, de pe foaia de caiet (2) cu liniatură de aritmetică, au fost executate de către *****; inscripțiile cu colorant albastru, de pe foaia de notițe a Mobiasbanca, fixată pe o foaie albă de format A4, au fost executate de ***** (dările de seamă întocmite pe foi de hîrtie de format A4, precum și pe hîrtie de aritmetică) (f.d.40-52, Vol. II)
- raport de constatare tehnico-științifică nr. 405 din 25.10.2013, prin care s-a concluzionat că în cadrul cercetărilor s-a stabilit că de către administrația Colegiului Tehnologic din Chișinău, în perioada 2007-2009 au fost acumulate mijloace bănești de la elevi pentru instruirea practică în sumă totală de 229.999,32 de lei, inclusiv 2007 – 81.172,22 lei, 2008 – 79.924,60 de lei și 2009 – 68.902,50 de lei. Ca urmare a acuumulării mijloacelor bănești pentru instruirea practică, de către administrația Colegiului Tehnologic din Chișinău a fost cauzat un prejudiciu după cum urmează: în perioada 2007 elevilor în sumă totală de 81.172,22 lei, în perioada 2008– 2009 atît elivilor cît și instituției în sumă tot*****de 148.827,10 lei, inclusiv 2008 – 79.924,60 de lei, 2009 – 68.902,50 de lei (f.d.133-139, Vol. I),
- proces-verbal de cercetarea a obiectelor (documentelor) din 11.11.2013, conform căruia au fost examinate 24 de borderouri de plată pentru instruirea practică a elevilor Colegiului Tehnologic, în perioada anilor 2008-2009; trei cereri ale studenților de scutire de la achitarea plății pentru instruirea practică; trei liste de evidență a banilor colectați, caietul de evidență dus de către profesorul *****Larisa, în care este semnată recipisa semnată de ***** (f.d.146, Vol. I);
- ordonanță de recunoaștere în calitate de corp delict și de anexare la dosar a corpurilor delict din 11.11.2013, prin care s-au recunoscut în calitate de corpuri delict borderourile de plată pentru

instruirea practică a elevilor Colegiului Tehnologic, în perioada anilor 2008-2009; cererile studenților de scutire de la achitarea plății pentru instruirea practică; listele de evidență a banilor colectați, caietul de evidență dus de către profesorul *****Larisa, în care este recipisa semnată de către ***** (f.d.147, Vol. I);

- proces-verbal de cercetarea a obiectelor (documentelor) din 17.12.2013, conform căruia a fost examinată foaia de notițe eliberată de către Mobiasbanca, pe care vizual este dusă evidența a câteva grupe de la Colegiu, și sumele ce le achitau, în formă tabelară (f.d.69-70, Vol. II);
- ordonanță de recunoaștere în calitate de corp delict și de anexare la dosar a corpurilor delictive din 17.12.2013, prin care foaia de notițe eliberată de către Mobiasbanca, este recunoscută ca corp delict și atașată la dosar (f.d.71, Vol. II);
- procesul-verbal de cercetare a obiectelor (documentelor) din 04.02.2014, potrivit căruia au fost examinate DVD-R și CD-R, pe care sunt înregistrate discuțiile purtate cu directorului Colegiului Tehnologic *****Liudmila, precum și înregistrarea video a condițiilor de trai din căminul nr. 1 al Colegiului (f.d.91, Vol. II);
- ordonanță de recunoaștere ca mijloace materiale de probă și de atașare la dosar din 05.02.2014 (f.d.92, Vol. II).

Instanța de judecată, cercetând nemijlocit probele prezentate de părți, inclusiv documentele și procesele-verbale ale acțiunilor de urmărire penală, propuse de părțile acuzării și apărării, conchide următoarele.

În corespundere cu art. 51 din Codul penal, temeiul real al răspunderii penale îl constituie fapta prejudiciabilă săvârșită, iar componența infracțiunii, stipulată în legea penală, reprezintă temeiul juridic al răspunderii penale. Răspunderii penale este supusă numai persoana vinovată de săvârșirea infracțiunii prevăzute de legea penală.

În conformitate cu art. 52 din Codul penal, se consideră componență a infracțiunii, totalitatea semnelor obiective și subiective, stabilite de legea penală care califică o faptă prejudiciabilă drept infracțiune concretă. Componențe infracțiunii reprezintă baza juridică pentru calificarea infracțiunii potrivit unui articol concret din prezentul cod.

În temeiul prevederilor art. 53 alin. (1) pct.1),8) din Codul de procedură penală, la examinarea cauzei penale în instanța de judecată, procurorul reprezintă învinuirea în numele statului și prezintă în ședința de judecată probele acuzării; își expune părerea în dezbaterile judiciare asupra faptei infracționale săvârșite de inculpat, încadrării ei în baza legii penale și pedepsei care urmează a fi aplicată.

În acest context, instanța de judecată menționează că la caz, procurorul în procuratura Anticorupție, Mariana Bocșanean, prin ordonanța de modificare a acuzării (învinuirii) în instanța de judecată din 08.06.2021, a modificat învinuirea adusă inculpatei *****, incriminându-i comiterea infracțiunii prevăzută de art. 327 alin. (1) din Codul penal (f.d.154-155, Vol. III).

Totodată, prin ordonanța de modificare a acuzării (învinuirii) în instanța de judecată din 08.06.2021, procurorul în procuratura Anticorupție, Mariana Bocșanean a modificat învinuirea adusă și inculpatei ***** Toma, incriminându-i comiterea infracțiunii prevăzută de art. 327 alin. (1) din Codul penal (f.d.157-158, Vol. III).

Deci, în ceea ce privește învinuirea lui ***** și ***** Toma în comiterea infracțiunii prevăzute de art.327 alin. (2) lit. c) din Codul penal, instanța de judecată consideră necesară excluderea din învinuire a semnelor calificative – acțiuni soldate cu urmări grave, din motivele ce succed.

În data de 17 octombrie 2019, Curtea Constituțională *****a pronunțat hotărârea prin care s-au admis excepțiile de neconstituționalitate a textului „soldată cu urmări grave” din articolul 327 alin. (2) lit. c) din Codul penal.

Potrivit acestei din urmă hotărâri a Curții Constituționale nr. 24 din 17 octombrie 2019, Curtea a reținut precum că, preeminența dreptului presupune, inter alia, asigurarea legalității și a certitudinii juridice (Raportul privind preeminența dreptului, adoptat de către Comisia de la Veneția la cea de-a 86 sesiune plenară, 2011, § 41).

În special în materie penală, dispozițiile articolului 22 din Constituție, împreună cu prevederile articolului 7 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, garantează principiul legalității incriminării și a pedepsei penale (*nullum crimen, nulla poena sine lege*).

În jurisprudența sa, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a stabilit că articolul 7 din Convenție trebuie să fie interpretat și aplicat astfel încât să se asigure o protecție efectivă împotriva urmăririi penale, a condamnării și a sancționării arbitrare a persoanei (*Rohlena v. Cehia* [MC], 27 ianuarie 2015, § 50; *Vasiliauskas v. Lituania* [MC], 20 octombrie 2015, § 153; *Koprivnikar v. Slovenia*, 24 ianuarie 2017, § 45). Această afirmație este valabilă și în contextul articolului 22 din Constituție.

În acest sens, Curtea constată că principiul legalității incriminării și a pedepsei penale presupune, prin definiție, că nicio faptă nu poate fi considerată infracțiune dacă nu există o lege care să o prevadă (*nullum crimen sine lege*) și că pedepsele nu pot fi aplicate dacă nu sunt prevăzute de lege (*nulla poena sine lege*). Legalitatea incriminării și a pedepsei reprezintă princip****garanție a certitudinii juridice a persoanei în materie penală.

Sub aspect material, acest principiu îi impune legislatorului două obligații fundamentale: (1) să prevadă într-un text de lege faptele considerate infracțiuni și pedepsele aferente; și (2) să redacteze textul legal cu suficientă claritate, pentru ca orice persoană să poată realiza care sunt acțiunile sau inacțiunile care intră sub incidența acestuia.

Pe de altă parte, principiul analizat le impune subiectelor care au competența aplicării legii penale două obligații esențiale: interpretarea strictă a legii penale și interzicerea analogiei în defavoarea persoanei și, respectiv, interzicerea aplicării retroactive a legii penale, cu excepția legii penale mai favorabile (HCC nr.12 din 14 mai 2018, § 37).

Curtea Europeană a subliniat în jurisprudența sa că expresia „prevăzută de lege” presupune, între altele, ca legea să întrunească standardul calității, i.e. ca aceasta să fie accesibilă și previzibilă (*Rohlena v. Cehia* [MC], 27 ianuarie 2015, § 50; *Vasiliauskas v. Lituania* [MC], 20 octombrie 2015, § 154; *Koprivnikar v. Slovenia*, 24 ianuarie 2017, § 48). De altfel, Curtea notează că și articolul 23 alin.(2) din Constituție implică adoptarea de către legislator a unor legi accesibile și previzibile.

Condiția previzibilității este îndeplinită atunci când justițiabilul poate cunoaște, din chiar textul normei juridice pertinente, iar la nevoie cu ajutorul interpretării acesteia de către instanțe sau cu ajutorul unor juriști profesioniști, care sunt acțiunile și omisiunile ce-i pot angaja răspunderea pen*****și care este pedeapsa care îi poate fi aplicată, în cazul încălcării unei norme (*Koprivnikar v. Slovenia*, 24 ianuarie 2017, § 47).

Totuși, Curtea observă că nu există repere fixe în legea pen*****în funcție de care să poată fi apreciat conținutul noțiunii de „urmări grave” utilizată în aceste articole din Codul penal. De asemenea, legea nu stabilește niciun criteriu material care să cuantifice „gravitatea” urmării prejudiciabile. De altfel, calificarea urmărilor infracțiunii ca fiind „grave” are implicații majore în privința agravării răspunderii penale a făptuitorului. Această concluzie decurge din compararea sancțiunilor infracțiunilor tip în care nu este prevăzut semnul calificativ „urmări grave” și infracțiunile agravate care prevăd această noțiune.

Mai mult, Curtea menționează că jurisprudența în materie nu a dezvoltat pentru noțiunea criticată un înțeles exact care să constituie un reper în funcție de care să poată fi apreciat conținutul acesteia și, prin urmare, articolele 189 alin.(3) lit.f), 307 alin.(2) lit.c), 327 alin.(2) lit.c), 329 alin.(2) lit.b) și 335 alin.(11) din Codul penal sunt susceptibile de o interpretare extensivă defavorabilă făptuitorului. În acest sens, Curtea Europeană a reiterat în cauza *Prig*****v. Republica Moldova*, 13 februarie 2018, §§ 38-40, că interpretarea extensivă defavorabilă constituie o încălcare a articolului 7 din Convenția Europeană.

Rezumând cele enunțate supra, Curtea conchide că noțiunea de „urmări grave” conținută de articolele 189 alin.(3) lit.f), 307 alin.(2) lit.c), 327 alin.(2) lit.c), 329 alin.(2) lit.b) și 335 alin.(11) din Codul penal este formulată de o manieră imprecisă și neclară și le conferă autorităților care o aplică o marjă excesivă de discreție. Prin urmare, această sintagmă nu îndeplinește standardul calității legii penale, fiind contrară articolelor 1 alin.(3) și 22, coroborate cu articolul 23 alin.(2) din Constituție.

De asemenea, Curtea reține că, în vederea realizării scopului legii penale, în cauzele aflate pe rolul instanțelor de judecată nu este exclusă posibilitatea aplicării sancțiunilor infracțiunilor tip de la articolele 189, 307, 327, 329 și 335 din Codul penal, în care nu este utilizat semnul calificativ „urmări grave”.

Totodată, din conținutul hotărârii nr. 33 din 07.12.2017 a Curții Constituționale privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi din art. 327 alin. (1) și art. 361 alin. (2) lit.d), se atestă că a fost declarat neconstituțional textul „intereselor publice sau” din alin. (1) al art. 327 din Codul penal.

Astfel, pentru considerentele sus-enunțate, se remarcă că, acest semn calificativ „acțiuni soldate cu urmări grave” corect este exclus din învinuirea adusă inculpatelor ***** și ***** Toma.

În corespundere cu art. 96 alin. (1) din Codul de procedură penală, în cadrul urmăririi penale și judecării cauzei penale trebuie să se dovedească faptele referitoare la existența elementelor infracțiunii, precum și cauzele care înlătură caracterul penal al faptei.

Conform prevederilor art. 99 alin. (2) din Codul de procedură penală, probele administrate se verifică și se apreciază de către organul de urmărire pen*****sau instanță, iar în temeiul art. 100 alin. (4) al aceluiași articol, toate probele administrate în cauza pen*****vor fi verificate sub toate aspectele, complet și obiectiv. Verificarea probelor constă în analiza probelor administrate, coroborarea lor cu alte probe, administrarea de noi probe și verificarea sursei din care provin probele, în conformitate cu prevederile prezentului cod, prin procedee probatorii respective.

Potrivit art. 113 din Codul penal, se consideră calificare a infracțiunii determinarea și constatarea juridică a corespunderii exacte între fapte prejudiciabile săvârșite și semnele componenței infracțiunii, prevăzute de norma penală. Calificarea ofi*****a infracțiunii se efectuează la toate etapele procedurii penale de către persoanele care efectuează urmărirea pen*****și de către judecători.

Conform prevederilor art. 384 din Codul de procedură penală, instanța hotărăște asupra învinuirii înaintate inculpatului prin adoptarea sentinței de condamnare, de achitare sau de încetare a procesului penal. Sentința se adoptă în numele legii. Sentința instanței de judecată trebuie să fie legală, întemeiată și motivată. Instanța își întemeiază sentința numai pe probele care au fost cercetate în ședința de judecată.

Așadar, prin totalitatea probelor cercetate, instanța de judecată constată vina inculpatelor ***** și ***** Toma, considerând-o deplin dovedită și încadrează acțiunile acestora în baza art. 327 alin. (1) din Codul penal, după semnele calificative: folosirea intenționată de către o persoană cu funcție de răspundere a situației de serviciu, în interes material ori în alte interese personale, dacă aceasta a cauzat daune în proporții considerabile intereselor publice sau drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice sau juridice.

Or, la caz se constată cu certitudine în acțiunile lui ***** și ***** Toma a elementelor infracțiunii de folosirea intenționată de către o persoană cu funcție de răspundere a situației de serviciu, în interes material ori în alte interese personale, dacă aceasta a cauzat daune în proporții considerabile intereselor publice sau drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice sau juridice, și anume s-au evidențiat elementele obiectului juridic special ce atentează la relațiile sociale cu privire la buna desfășurare a activității de serviciu în sectorul public, care presupune îndeplinirea obligațiilor de serviciu în mod corect, fără abuzuri, cu respectarea intereselor publice, precum și a drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice și ale celor juridice, a obiectului juridic material – bunurile mobile, caracterizate prin proporții considerabile, a laturii obiective și anume – acțiunea manifestată prin folosirea situației de serviciu, urmările prejudiciabile - și anume daunele în proporții considerabile cauzate intereselor publice sau drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice și juridice; legătura cauz*****dintre fapta prejudiciabilă și urmările prejudiciabile, ceea, ce presupune în speță că, ***** fiind persoană publică, sub pretextul petrecerii practicii de producție a elevilor, a impus printr-o dispoziție verb*****maiștri de ateliere să colecteze mijloace bănești, iar ***** sub același pretext a colectat lunar de la elevi mijloace bănești, contrar prevederilor hotărârii Guvernului nr. 196 din 22.02.2007, anexa nr. 1 a Nomenclatorului lucrărilor și serviciilor contra plată, prestate de instituțiile subordonate Ministerului Educației, prin ce au cauzat un prejudiciu elevilor, în sumă tot*****de 229.999,32 de lei.

Deci, coraborând în ansamblu toate probele administrate, se constată că inculpatele abuzînd de situația de serviciu colecta de la elevi mijloace bănești, în acest sens fiind prezentate borderouri și alte înscrisuri de cironă privind evidența sumelor de bani colectate.

Motivele precum că ***** și ***** Toma nu sunt vinovate de săvârșirea infracțiunii imputate, nu sunt fondate, devreme ce probele prezentate în sprijinul învinuirii, verificate în ședința de judecată, devedesc cu certitudine săvârșirea infracțiunii respoective de către inculpate.

Totodată, cercetând totalitatea materialelor cauzei în raport cu legislația în vigoare, instanța de judecată consideră necesar de a înceta procesul penal de învinuire a lui ***** și ***** Toma, în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 327 alin.(1) din Codul penal, din motivul că, a intervenit termenul de prescripție.

Conform art. 332 alin. (1) din Codul de procedură penală, în cazul în care, pe parcursul judecării cauzei, se constată vreunul din temeiurile prevăzute în art.275 pct.5) –9), 285 alin.(2), precum și în cazurile prevăzute în art.53-60 din Codul penal, instanța, prin sentință motivată, încetează procesul penal în cauza respectivă.

În baza art. 60 alin. (1) lit. b) din Codul penal, persoana se liberează de răspundere pen*****dacă din ziua săvârșirii unei infracțiuni ușoare a expirat 5 ani de la săvârșirea unei infracțiuni mai puțin grave.

În sensul art. 16 alin. (3) din Codul penal, infracțiuni mai puțin grave se consideră faptele pentru care legea pen*****prevede pedeapsa maximă cu închisoare pe un termen de pînă la 5 ani inclusiv.

Instanța de judecată constată că, infracțiunea prevăzută la art. 327 alin. (1) din Codul penal (în vigoare la momentul comiterii infracțiunii –2007-2009), de comiterea căreia se face vinovate inculpatele ***** și ***** Toma, este una mai puțin gravă, pentru ce, de la data săvârșirii infracțiunii este necesar să expire cinci ani pentru ca persoana să fie liberată de răspundere penală.

Or, în accepțiunea art. 8 din Codul penal, caracterul infracțional al faptei și pedeapsa pentru aceasta se stabilesc de legea pen*****în vigoare la momentul săvârșirii faptei. Potrivit principiului enunțat, se aplică legea pen*****în vigoare la momentul comiterii infracțiunii.

Iar, în corespundere cu art. 10 alin. (2) din Codul penal, legea pen*****care înăsprește pedeapsa sau înrăutățește situația persoanei vinovate de săvârșirea unei infracțiuni nu are efect retroactiv.

Justificarea ultraactivității legii penale, în general, și în speță, în special, constă în faptul că, făptuitorul (inculpatele) trebuie să poarte răspundere pen*****conform condițiilor sancționatoare în vigoare la momentul comiterii faptelor, condiții cunoscute și prevăzute de făptuitoare la acel moment.

În acest sens, instanța de judecată remarcă că, în cauza Scoppola versus Italia (nr.2) (hotărârea din 17 septembrie 2009), Curtea Europeană pentru Drepturile Omului (CtEDO) a ilustrat: „(...) art.7 §1 din CEDO nu garantează doar principiul neretroactivității legilor penale mai severe, dar de asemenea și implicit principiul retroactivității legii penale mai blânde. Acest principiu se transpune prin regula după care, dacă legea pen*****în vigoare la momentul comiterii infracțiunii și legile penale posterioare, adoptate înainte de pronunțarea unei decizii definitive, sunt diferite, judecătorul trebuie să o aplice pe aceea ale cărei dispoziții sunt mai favorabile acuzatului” (§ 109).

În corespundere cu art. 60 alin. (2) din Codul penal, prescripția curge din ziua săvârșirii infracțiunii și până la data rămânerii definitive a hotărârii instanței de judecată. Instanța de judecată reține că, inculpatele ***** și ***** Toma, au comis faptele imputate, în perioada anilor 2007-2009.

În acest sens, la pct.54 din hotărârea Curții Constituționale nr.14 din 27.05.2014 pentru controlul constituționalității Art. II al Legii nr. 56 din 4 aprilie 2014 pentru completarea articolului 60 din Codul penal (prescripția tragerii la răspundere penală) (Sesizarea nr. 27a/2014) se stauiază că: ”...necesitatea reglementării prescripției tragerii la răspundere pen*****reiese din chintesenta acestei instituții, or, răspunderea penală, ca mijloc de realizare a ordinii de drept prin constrângere, trebuie să intervină cât mai curând după săvârșirea infracțiunii. Justificarea prescripției este strâns legată de rațiunea represiunii penale, care, după trecerea unui interval îndelungat de timp de la săvârșirea infracțiunii, devine ineficientă în raport cu scopul pedepsei penale”.

Iar la pct.55 din hotărârea Curții Constituționale nr.14 din 27.05.2014 se menționează că: ”...rațiunea reglementării prescripției răspunderii penale o constituie garantarea securității juridice prin fixarea unor termene pentru intentarea acțiunilor penale și prevenirea unor atingeri dreptului la apărare.

Avînd în vedere aceste alegații, instanța relevă că din punctul de vedere al rolului și efectelor pe care prescripția le are în cîmpul dreptului penal, ea constituie o situație de fapt care produce consecințe juridice referitoare la raportul juridic de drept penal, pe de o parte, sub aspectul activ al acestuia, adică al

dreptului de a aplica pedeapsa și de a impune executarea acesteia, iar, pe de altă parte, sub aspectul pasiv al acestui raport, adică al obligației de a suporta și executa pedeapsa aplicată.

Adițional, urmează a fi indicat că natura juridică a prescripției răspunderii este aceea cauză a stingerii răspunderii penale și deci, a acțiunii de tragere la răspundere pen****justificată de inutilitatea recurgerii la constrângerea juridică pen****după trecerea unei anumite perioade de timp de la data săvârșirii faptei prevăzute de legea penală. Pe de altă parte este de necontestat că această cauză de înlăturare a răspunderii penale operează ”ope legis” de plin drept.

Astfel, reieșind din faptul că de la data comiterii faptelor infracționale imputate inculpatelor ***** și ***** Toma, a expirat termenul de 5 ani de tragere la răspundere penală, instanța de judecată ajunge la concluzia liberării de răspundere pen****a acestora, în baza art. 327 alin.(1) din Codul penal, din motivul că, a intervenit termenul de prescripție.

Subsidiar, instanța de judecată constată că, în prezenta cauză, nu a fost înaintată acțiune civilă.

În conformitate cu art. 60 din Codul penal, art. 332, 384, 385, 391, 392-394, 396, 397 din Codul de procedură penală, instanța de judecată,-

h o t ă r ă ș t e :

Se recunoaște culpabilă ***** în comiterea infracțiunii prevăzute de art.327 alin.(1) din Codul penal.

Se încetează procesul penal în cauza pen****de învinuire ai ***** în comiterea infracțiunii prevăzute de art.327 alin.(1) din Codul penal, din motivul intervenirii termenului de prescripție tragerii la răspundere penală, eliberând-o de la răspundere penală.

Se recunoaște culpabilă ***** Toma în comiterea infracțiunii prevăzute de art.327 alin.(1) din Codul penal.

Se încetează procesul penal în cauza pen****de învinuire ai ***** Toma în comiterea infracțiunii prevăzute de art.327 alin.(1) din Codul penal, din motivul intervenirii termenului de prescripție tragerii la răspundere penală, eliberând-o de la răspundere penală.

Sentița este cu drept de atac în ordine de recurs la Curtea de Apel Chișinău în termen de 15 zile, prin intermediul Judecătoriei Chișinău, sediul Centru.

Președintele ședinței,
Judecătorul

Potînga Iurie